

مجموعہ سنون

از

جمعیت علمیہ عثمانیہ

اوچنچی سنہ

نومرو ۳۲

شعبان

استانبول

جمعیت علمیہ عثمانیہ مطبعہ سندہ طبع اول نمشد

۱۲۸۱

و عادات لری وار ایسده میانہ لرنده کثرت مناسباتدن ناشی جملہ سنی
انکلیز اصولنی اتخاذا ایدرک همان یکوجود اولمشردرر انکلیز علی
العموم سرستلکی سووب حقسانیتی التزام ایدرلر و اصلا مراسمه
باقیوب خاطر زینہ کلانی سویلرلر و هر درلو مشاق و مخاطراتی
کوزه الہرق معظمت امورہ تشبثده پک جسورددرلر و بونکله برابر
ممکن مرتبہ حزم و احتیاطہ رعایت ایلرلر وقار و مکانتلہ موصوف
و بالخصوص تجارتی اقوال و افعال لرنده صدق و استقامتلہ
مشهوردرلر

(مابعدی صکرہ)

(محمد شوقی)

از خلقای اوطہ ترجمہ باب عالی

(اورمانجیلیق فنی)

اورمانلرک حسن محافظہ و اصلاحندن بحث ایدن فنہ اورمانجیلیق فنی
تعبیر اولنور اشو فن اوج قسمہ منقسم اولوب قسم اول اشجارک
نشو و نمالریلہ برابر جنسلرینک نصورتلہ اصلاح قلمسنی و قسم ثانی
اشجار سنوی زیادہ حاصلات و یرمک ایچون نمقدار و نوجملہ قطع
اولنسی و قسم ثالث دخی اورمان و اشجاری انسان و حیواناتک
مضرات ملحوظہ سنی وقایہ ایتمک ایچون نہ مقولہ تدابیر اتخاذا
لازم کله جکئی بیان ایدر قسم اول یکدیگری حقیقہ تأثیر بلیغی
درکار اولان اوج ماده اوزرینہ مبنی اولوب بونلرک دخی برنجیسی موقع
زمین ایکجی انواع تراب اوچنجیسی اجناس اشجاردرر
اشو فن اصطلاحنجہ برمحک موقع زمیننی بیلک اول محک فصول

سنویه و درجه هواسنی بملکدن عبارتدر بر اورمانده هوا جه دقت اولنه جق شی اول محلده حادثات جو هوائک کیفیت تأثیریدر حادثات مذکوره دخی ارضک موقع و مزاجنه کوره تخلف ایدر اول حادثات مذکوره نک تأثیراتی بیان ایدلم

(اعتدال هوا) مطراق ایچنده تخمک فلیرلمسی لا اقل ذرت درجه حرارت وجودینه متوقفدر و برودت مباه اشجارک جریاننه مانع اولدیغنی مثلواللی درجه دن زیاده حرارت دخی ما اشجاری جریاندن تعطیل و توقیف ایدر و صغوقده نباتاتده بولسان طبیعی صوانجمادو بو جهتله حجمی تزايد ایدیه جکندن درونلرنده بولسان طمرلی بوزوب شق ایدیه یله جکی کبی زیاده حرارت دخی اشجارک نشو و نماسنه لازم اولان رطوبت طبیعی یی قوریدوب بالاخره نباتاتی اتلاف و افنا ایدر و ایلروده بیان اولنه جغنی وجهله هوائک دفعة صیحاقدن صغوغه و صغوقدن صیحاغنه تحولی نباتات حقتده زیاده مضردر.

(ضیا) اغاجلر نشو و نمالر یچون هوای غمی یی جذب و مولد الخوضدی دفع ایتک اوزره هر حالده ضیایه محتاجدر فقط ضیاک زیاده اولور ایسه اولوقت دخی اغاجلره مضر اولوب حتی برنوخ خسته لک ییله حصوله کتورر و بو حالده بولسان اغاجلر صنایعجهلر ایشه یرامزلر.

(دومان) ضیای شمسک تأثیرینه مانع اولوب بو جهتله اغاجلره مضرت ایراث ایدر.

(بلوط) یازین کونشک تأثیراتنه حائل اولوب هوایی تبرید ایدر و قبشین دخی بالعکس اجسامک کوندزدن الدیغنی حرارت شمسید نک

انعكاس وانتشارينه مانع اولوب نباتاتی طوكدن محافظه ايدر.
اشته بو ايكنجی حال نباتات حقهده فائده لودر.

(يغمر) شدتلو اولديغی حالده نباتات ایچون اقتضا ایدن صوبی
حاصل ایندیکی جهته نشو و نماسنه زیاده مدار اولور.

(شبم) بعض محلولده یغمر یرینی طوتدیغیچون زیاده فائده لوایسهده
اکثراً نزولدن صکره ظهور ایدن صغوقدن طوکوب پک چوق
مضرتی کوریلور. شویله که اغاجک اوزرنده منجمد اولان شبم
اوزینه صباح کونشک تاثیرنده دفعه شبمک اریمنه مبنی نبات
ایچرو سنده بولنان مواده تأثیرات مضره سی اولدیغندن بر فئالق
حاصل اولور چونکه شبم اوزرنده بولندیغی جسمدن بر مقدار
قالوریک یعنی ماده حرارت المدبجه شبمک حالتدن تحول ایده مز
حتی انسانک منجمد برعضوی بردنبه صیجاق صویه وضع اولندقدده
نه درلو ضرر مشاهده اولور ایسه دخی اولخالده او یله جه ضرر
کورر. بالاده بیان اولندیغی وجهله شبم انجماد حالده اشجاره فصل
ایراث ضرر ایدر ایسه طوک دخی او یله جه مضردر.

(قار) لیلأ حرراتک خارجه انتشارینه مانع اولدیغندن نبات حقهده
حسن تأثیری واردر. فقط زیاده اولدیغی حالده دالیر اوزینه باصه رق
بونلرک قیرلمسته سبب اولور.

(قراغی و بوز) بونلرک نباتات حقهده هیچ بر فائده سی اولیوب
ایکبسی دخی مضردر.

(روزکار) ملایم روزکارلر تجری تسهیل ایلدیکندن اشجارک نشو
و نماسنی موجب و ریا ح شدیده ایسه بالعکس اضمعالانی مستوجب
اولور. روزکار نقدر رطوبتلو بولور ایسه اولقدر مضرتی زیاده

اولور. جو هواده وقوعبولان حادثاتك نباتانه اولان تأثيراتی بیان اولندقدن صکره ارضك درجه ارتفاعيله شکل وهيئت طبيعه سنك حادثات مذکوریه تأثیری دخی بر وجه اتی کوستریلور.

(اولر) طاعلرك وضع وهيئنه نسبتله حادثات جویه و وقوعات آفاقیه نك تأثیرات مختلفه سی واردر یعنی طاعلرك ذروه واتك ودره لرنده بشقه بشقه حالات مشاهده اولنور.

(دره لر) ذروه لرده هوانك بغته تبدل ایتمسندنشاشی کثرت رطوبت و انجماد و دومان اکسك اولنر فقط بویله محللر اورمانلرنده رطوبتدن بشقه حرارت دخی اولور و شدتلی روزکاردن محفوظ بولندیغندن اشجار فوق العاده چاپك یورایسه ده جنسی پك اعلا اولنر.

(طاع اتکری) بومثلو مواقع طاعلرك جهات اربعه افقیه سندن قنغیسته واقع ایسه هوانك اکا کوره تأثیراتی واردر. مثلا شرقه قارشو بولنان محلرده نه چوق رطوبت و نه ده چوق ییوست اولور و بوجهته اول بهارده شمسك طلوعنده شعاعاتی قوتسز و بنأ علیه فدائلرك اوزرنده منجمد اولان شبنمك هوایه صعودی تدریجی اوله جغندن انجمادندن قطعاً خوف اولنر و بالعکس صوك بهارده هنوز تازه سورن فلیرلر ایچون طوکدن احتراز اولنور و بویله شرقه قارشو بولنان اورمانلرك محصولاتی دائماً ایو اولور و هر تقدردره لرده اغاجلر چاپك و بو موقعه کیچ نشو و نما بولورلر ایسه ده بونك محصولاتی ده اعلای اولور و جنوبه قارشو بولنان طاع اتکری غایت صیحاقل اولدیغندن زمینك رطوبتی قوریدوب نباتك کرکی کبی نشو و نماسته مانع اولور و بو موقعه ایلك بهارده حاصل اولان اشجار غنچه لری سائر محللره نسبتله ده اعلای حاصل اولوب

تازه بولنه جقلرندن موسم مذکوره وقوعبولان طوکدن زیاده سیله
 قورقلور و برده جنوب طرفده واقع اشجاره شمسک شدت تأثیری
 اولدیغندن اولخالده نباتک اوزرنده بولنان منجمد شبنم بفتة طاعیلوب
 خلی مضرت وقوعه کتورر. بونکله برابر شدید روز کارلر هبوب ایتمک
 حسبیه هر حالده موقع مذکور اورمان اغاجلرینک بیومسنه پک صالح
 اوله مز ایسه ده اگر اغاجلر روز کاره ایوجه مقاومت ایدرلر ایسه
 حاصلاتی غایت اعلا اولور و طاعنک غریبه ناظر اولان اتکلری دائماً
 شدت حرارت شمس متوجه بولنه جقلدن هر حالده موقع مذکوره
 حرارت زیاده اولق و بوجمله زمین رطوبتدن خالی بولنق حسبیه
 موقع مذکورک نبات حقتده مضرتی درکاردر. بویله یرده هر نقدر
 طوکدن قورقلر ایسه ده روز کارک چوق ضرری کوریلور و اشجار
 غایت یواش یسود کدن بشقه بچمسز اولور. فقط غایت سرت
 اولدقلرندن بعضی صنعتلرده استعمالی مقبولدر و طاعنک شماله متوجه
 اولان اتکنده دائماً برسرینک اولوب طپراغنک دخی دائماً غلی
 بولنسیله دره لده اولدیغی کبی موقع مذکوره اغاجلر چاک ییورلر
 ایسه ده کرک حرارتک و کرک ضیانک قلمتدن ناشی جنسلری پک اعلا
 اولز و موقع مذکوره هبوب ایدن صغوق روز کارلر حسبیه طوکدن
 و بشقه مضرتدن قورقلور.
 (طاعنک تپه لری) کوندزدن الدجقلری حرارت شمسیه یی کچک لده چاک
 غائب ایده جکلرینه مبنی طاعنک نروهلری زیاده صغوق اولدیغندن
 اکثریا طوکدن خالی اولز و بونلرک ارتفاعلرینه کوره قار و قراغی
 و طوکدن مضرات کلیه حصوله کلور و علی العموم طاعنک تپه لرنده
 بولنان اغاجلر دره لده حصوله کلان اشجاردن هم یواش ییور

وهمده انلردن قبصه اولور.

(اورمان طپراقلری) اورمان طپراقلری ایکی قسم اولوب بریسی تراب منبت و دیگرى تراب معدنیدر. تراب منبت سطح ارضده واقعدر که نقلی ممکن ونطسی قابل واغاجلرک کؤک صالیه یله جکی مرتبه یومشاق اولور. تراب معدنی ایشسه تراب منبتک التده اولوب اکثر اغاجلرک کؤک صالیه یله جقلری مرتبه قتی قیالردن عبارتدر. ذاتاً تراب منبت دخی قیالرک انحلالندن حاصل اولدیغی مثللو سیل ووسائط سائر ایله بشقه محللردن سوریلوب کلور. اشته طپراغک حصوله باشلیجه سبب صوردر. شویله که اول قیالرک چاتلامش محللردن صوایحرو سیروب اوراده منجمد اولدیغی حالده حجمی بیودیکندن احجار مذکوره نك اجزاسنی تفریق ایدر بوندن بشقه حامض قاربون ایله مخلوط اولان صوکرچ طاشلرینی ایدوب حل ایدر. آئیده تفصیل اولنه جغی وجهله مذکور تراب منبت چوریان نباتات یارقاقلردن دخی حاصل اولدیغی مثللو بعضاً اشجارک کؤکلری قیالرک ازالرینه کروب بونلری صوکی چاتلاده رق طپراغه تحویل ایلدکلری دخی واقعدر. نباتات طپراقدہ استقرار و نما بولدیغندن بونک نباتاتجه تأثیرات کلیه سی واردر. اغاجلرک قائما طور مسیچون نفوذ وانتشار ایده یله جک رتبه زمینک قتی ودرین اولسی لازمه دندر قیالردخی بو بابده پک چوق ایشسه یارارلر برا کرچ طاشلندن عبارت اولان قیالرک اکثر یارقاقلری واردر. اشجارک کؤکلری بو یارقله کروب کسب تقرر و منانت ایدرلر. بویله قیالر بولدیغی حالده طپراق از اولسه یله هیچ برکونه ضرر ویرمز. طپراق اشجارک نشو و نماسنه یاردم ایتک ایچون املاح و حوامضی ترک یعنی اغاجلرده

اولان اجزای ترییه بی شاوی اولسی اقتضا ایدر. عموماً اورمان
طپراقلرنده اجزای مذکوره پک چوق اولوب شو یله که بر اغاج
بیود کده اجزای مذکوره دن نه مقدار شی المش ایسه طپراق اندن
زیاده سنی یکیدن تدارک و حاصل ایدر. بویدن بشقه اشجارک
طپراقدن الدیغی املاح و حامضات پیراقلرده تجمع ایدوب وقت
خرانده پیراقلردوکلده کده ینه طپراغه تاریشور و بو وجهله اجزای
مذکوره هیئت اصلیه سنی ضایع ایتکسزین اصلنه رجوع ایدرک
دور ایتش اولور.

طپراغک نمو اشجاره اعانه کلیه سی اولدیغیچون اول امرده بر
طپراغک حکمتجه حال و خاصیت طبیعه سنه دقت اولنور. یعنی
جذب ایده جکی صویک مقدارینه و هوانک درجه تائیراته کوره
اول طپراغک ایولکی و یاخود فنالغی و اشجار حقنده کیفیت تائیری
اکلاشیلور. خلاصه کلام ایلروده طپراق حقنده حسن تائیر
و خاصیتدن بحث اولنه جق اوموس یعنی پیراق کوبره سی مستثنا
طوبیلور ایسه بر ارضک یالکز حکمت طبیعه جه اولان خاصیتنه
دقت اولنسی ایجاب ایدر.

(بقیه سی صکره)

(نظیف)

از خلفای اوطنه ترجمه باب عالی

(رطوبت هوانک تائیراتی)

رطوبت جو هوانک ترکینده بخار حالنده بولان صودن عبارت
اولوب بودخی روزکارلو و معتدل هوادن و بعضاً اسباب موقعه دن